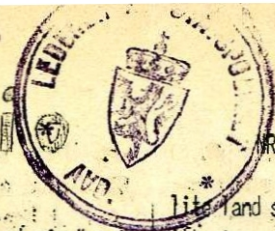

LONDON - RADIO

Nr. 142 - 3 ÅRG.

ONSDAG 3. DESEMBER 1943

"Det hastot for Tysklands krigsmakt, i nødverge mot et sinn", sier Nordahl Grieg i sitt dikt til Viggo Hansteen. Det er noen ord som i all sin knapphet rommer hele kampens art og innhold, fordi det er selve menneskesinnet nazismen vil omforme, brutalisere og nivellere ned til et lavmål av personlig innhold. "Jeg har opphørt å være et individ og er blitt et masse menneske" skal vår berømtelige Finn Halvorsen en gang ha sagt etter sin omvendelse, og derved gitt uttrykk både for nazismens mål og negative program. Hva vi både av litteraturen og i den frie prosse har sett av beretninger om tysk barneoppdragelse og hva vi, av egen erfaring vet om nazismens fremferd hos oss, gjør også tydelig nok etter hvilke metoder de har tenkt å nå målet. Og for de mindre bøvellige og føyelige bruker man nedverdiggelsen, fordi menneskets følelse av sin egen verdi både er ukjente og forhatte begrepp. Det vil si, det eksisterer selvsagt et herrefolk, og en herrekaste, ikke på grunn av personlige egenskaper, hva vi forøvrig uten betenkning kan gi vår tilslutning, men fordi de er tyskere en bloc eller er blitt opptatt i den tyske masse, på grunn av sin brukbarhet som forrædere mot alt av verdi i sitt eget folk. Og nå ser det ut til at det mere enn noengang haster for Tysklands krigsmakt i kampen mot menneskesinnet. Om noen mangder er spillet tapt, fordi det ikke lykkes å slå den russiske armé eller besette England. Det er sant. Men i like høy grad fordi Tyskland tapte på de andre fronter i kampen mot mennesket, mot dets fornuft og åndelige selvpoholdesidighet. Det er nemlig på disse linjer den avgjørende kamp har vært ført i disse årene. Hva gavnet det Adolf Hitler om han kunne vinne den hele jord hvis det fantes hundretusener eller millioner av små festninger i hvert folk som han ikke kunne erobre? Og det er nettopp dette vi har lært å ære: små individuelle forsvarsverker i kampen mot den nazistiske kollektivisering. De har fongslet og pint og skutt, hånet og hundset, benyttet alle de fremgangsmåter som sto til hensynsløshetens disposisjon. Men stadig tapte de, skjønt de ustanselig syntes å seire. Nå synes de å gå på, hardere enn noengang tidligere. Underlig nok, eftersom det jo må begynne å demre for men hver av dem at krigen på alle linjer er blitt et krusende nederlag. Men resonnementet er enkelt nok. Skal de nazistiske ledere og deres fornæmste håndlangere forsvinne fra verden, vil de som er siste hevnakt fordi de ikke nådde fram også forsøke å få med seg det størst mulige følge av de mennesker de ikke kunne besette. Dernest håper nazistene at det enda i siste øyeblikk skal lykkes dem å påvirke om bare et mindre- eller ved å utsette dem for en overveldig innflytelse innenfor selve paradisetts porter. Den mann som i høyere grad enn noen annen har bidratt til å fødelegge det han kalte sitt fedreland mappet selvsagt i enda høyere grad hemninger overfor andre land og folk. Og den måten hvorpå tyskerne følger ham gjør dem i høyeste grad medansvarlige.

Vi hører av og til at det eksisterer et kultivert og tenkende Tyskland som tar avstand fra nazismen og den praktikanter. Men hvis dette Tyskland også virkelig er til, hvorfor trer det da ikke fram i sitt eget og hele menneskehetens navn for å ta den ledelse det med rette tilkommer dem? Hvor meget har det tyske menneske ofret for sin eksistens sammenlignet med andre i de okkuperte land? Relativt lite, med all honnør for dem som har fylt de tyske konsentrasjonsleire. Av et så stort folk burde man med grunn kunne ventet en atskillig kraftigere motstand, hvis da dets elite rent tallmessig bare så noenlunde svarer til den kultur bærende kjerne i andre folk. Det tenkende Tyskland kan ennå redde sitt land, menneskelig og kulturverdier ved å samle seg til en kraftig og målbevisst motstand mot hele det nazistiske barbari. Enhver som kan tenke seg muligheten av å skaffe Tyskland den plass det tilkommer ved andre midler enn våpenmakt og terror, bør nå ta affæren. Og så sant som mennesket er skapt til noe større og hederligere enn å være buddel gis der også andre måter for ethvert ærlig villende og arbeidende folk.

Nå skriker man høyt over bombingene av tyske byer, men hva har et

land som Norge ikke mistet i disse år av verdifulle menneskelig for ikke å nevne noe annet. Enhver tenkende tysker burde forlengst ha forstått at man ikke kan opptre som deres landsmenn har gjort mot oss og i andre besatte land uten at gjengjeldelsens time en gang må komme og uten at de som har mistet så meget da synger klagesanger over det som skjer. Det er ikke nok å være uskyldig i en forbrytelse. Man må også med kjennsgjøring vise at man er det, og nå venter verden på det tyske menneskes innsats.

For bare å nevne det siste som er hendt hos oss viser jo arrestasjonen av de norske studenter atter en gang til overflod hva kampen gjelder. Universitetet var et åndelig forsvarsverk av aller største verdi, og forbitnelsen mot det har vært stor og angrepene mange helt siden den dag rektor, professor Steip ble fongslet. Når herr Ribbentrop i sitt svar på den svenske regjeringens protest taler om det tysk-norske forhold, er dette utelukkende begrenset til okkupasjonsmaktens overfer det besatte statsråd. Som tidligere påpekt i denne avis var studentenes protestskrivelse mot nazifisering av vårt Universitet utelukkende et norsk anliggende som på ingen måte berørte okkupasjonsmaktens militære interesser. Når den tyske utenriksminister benytter seg av en nazistisk provokasjonshandling og påberøper seg Norges interesse av å få størstedelen av sin akademiske ungdom deportert til tysk konsentrasjonsleir, så viser bare dette med all den tydelighet vi nå er vant til, at der i denne kamp mot individualismen og selvbestemmesretten hos mennesker og nasjoner absolutt intet hensyn vil tas hverken til kamplidenes art eller til påskudd man benytter. Til herr Ribbentrops svar, som er så lite diplomatisk at det tilmed nesten innrømmer nazistenes ildepassetelse i Aulaaen har vi ellers intet å tilføye utover kanskje dette ene: at han mere viser seg som en fornærmet vinagent enn som det tyske rikets utenriksminister.

TEHERAN ERKLÆRINGEN:

Vi presidenten for De forente Stater, statsministeren for Storbritannia og presidenten i folkekommisarenes råd i Sovjet-samveldet har vært samlet til møte i flere dager i hovedstaden til vår allierte Iran, hvor vi har utformet og bekreftet vår felles politikk. Vi gir uttrykk for vår beslutning om at våre folk skal samarbeide under krigen og i den freden som kommer. Vi har samstemt våre planer for å fødelegge de tyske væpnede styrker. Vi er blitt fullstendig enig om rekkevidden og tidfestingen for de operasjoner som vil bli foretatt fra øst, vest og syd. Ingen makt på jorden kan forhindre oss fra å fødelegge de tyske arméer til lands, deres ubåter til sjøs og deres krigsindustri fra luften. Våre angrep vil bli hensynsløse og tiltagende. Den overenskomsten vi her er kommet til garanterer at seiren vil bli vår. Med hensyn til freden er vi sikker på at vårt samarbeid vil bety en varig fred. Vi er fullstendig klar over det store ansyret som hviler på oss med hensyn til å skape en fred som vil bli hilst med bifall av det overveldende flertall av verdens befolkning, fordi den vil bannlyse krigens lidelser for mange generasjoner. Vi vil ønske alle velkommen som av eget ønske vil være med i en verdensfamilie av demokratiske stater. Vi kom hit fylt av håp og besluttsomhet. Vi forlater hverandre som venner både når det gjelder kjennsgjøringene og våre tanker og mål for fremtiden.

DE ALLIERTES FLYPRODUKSJON

De forente Staters, Storbritannias og Sovjet-samveldets samlede produksjon av fly er nå kommet opp i 10500 pr. måned. Av disse blir 10000 produsert i De forente Stater.

STUDENTENE

De arresterte studenter befinner seg fremdeles i fangren ved Stavorn. En melding - som imidlertid ennå ikke er bekreftet - går ut på at den første forsendelse av studenter til Tyskland vil finne sted torsdag.

Det svenske lærerforbund har tilsagt den svenske regjering sin støtte i protesten mot Tyskland. 100 medlemmer av Göteborgs lærerforening henstiller til de tyske lærere å støtte de norske studenters sak.

Den finske regjering har rettet en alvorlig henstilling til den tyske regjering i forbindelse med aksjonen mot studentene. Den finske avis Helsingin Sanomat skriver i en leder: Det er en selvfølge at forholdsregler som er rettet mot et nordisk universitet vekker indignasjon overalt i Nordens kulturelle kretser og også hos oss.

I Zürich har det vært holdt et møte av 3000 studenter som protesterte mot overgrepene mot studentene i Oslo. Rektor ved universitetet uttalte: "Ja vi fikk vite hva som var hendt og skulle skje med Oslos studenter og professorer, feilet en bilge av indignasjon og sympati gjennom vårt folk. Det gjelder ikke her om vi har rett til å tale eller ikke. Vi kan ikke og må ikke reagere på annen måte. Det er vårt universitets plikt å bryte tausheten og la våre Oslokolleger vite at vi står ved deres side. Deres sak er vår sak."

Professorer og studenter ved Bern universitet har henstillet til den sveitsiske regjering å protestere overfor Tyskland i anledning av det brutale overgrep mot deres norske kolleger. - Også i Budapest har det vært studentdemonstrasjoner - uten at politiet grep inn eller forsøkte å hindre demonstrantene. - Tyske flyktninger i Sverige har protestert overfor den siste brutale handling som er foregått i det tyske rikets navn.

Den britiske undervisningsminister hadde i dag innbudt de undertrykte lands undervisningsministre til en konferanse på sitt kontor i London. Den britiske undervisningsminister talte til den tilstedeværende norske statsråd Hjeltnelt, der han uttrykte Storbritannias respekt for de intellektuelle nordmenns kamp. Vi er dypt rystet, uttalte han, over hvor brutalt tyskerne er gått fram i Norge, mot studentene og lærerkraftene ved Oslo Universitet. Med stolthet og beundring har vi fulgt deres våpenløse kamp, hvordan dere har stått fast og ukjølilig mot alle slags knep og underfundigheter, mot trusler og påpressalier. Dette siste angrep vil vise seg like virkningsløst som noe tidligere angrep.

NYHETENE FRA LONDON TIRSDAG KT. 18.30.

Nye tyske overgrep. I dag meldes at også Universitetet i Strassburg har vært utsatt for tyskernes hensynsløse fremferd. Tyskerne har arrestert alle Elsass-studenter ved Universitetet. I følge meldingene ble Universitetet omringet av Gestapo og tyske tropper 2. desember, og studentene arrestert beskyldt for antitysk propaganda. En professor ved Universitetet ble skutt, bdet tyskerne påstod han hadde vært uforsonnet.

Møtet i Teheran. Kommunikatet fra møtet i Teheran ble gitt i går kveld samtidig i London, Washington og Moskva, og har i dag vært gjensstand for begejstrede kommentarer i pressen i de allierte hovedsteder. Churchill og Roosevelt er etter konferansen reist tilbake til Nordafrika, hvor de skal ha konferanser med den tyrkiske president İnönü. Marskalk Stalin fikk en hjertelig mottagelse av sitt folk etter hjemkomsten til Moskva. Arbeidere over hele Russland har gitt uttrykk for sin store tilfredshet med resultatene av konferansen. - I Nordafrika hadde de to statsmenn straks etter fremkomsten drøftelser med de militære ledere for de allierte styrker. President Roosevelts første offisielle kommentar går ut på at konferansen har vært særdeles vellykket.

Times diplomatiske medarbeider uttrykker i en artikkel sin glede over besetningen om at de alliertes mål er tilintetgjørelsen av Tysklands militære makt, og at det ikke gjelder tilintetgjørelsen av selve Tyskland, men kamp mot det Tyskland som er i krig. Times leder skriver i dag om endringen i tilintetgjort mellom de forente nasjoner.

er. I den første tid var det bare tale om utvoksling av opplysninger. Nå derimot er samarbeidet utvidet til felles planlegning og utførelse av de militære aksjoner mot fienden.

I en felleserklæring til shahen av Iran har de tre allierte uttrykt sin takk og anerkjennelse for landets imøtøkkomhet, særlig med hensyn til transitt av krigsmateriell til Russland. Det heter blandt annet at Irans frihet, selvstendighet og territoriale grenser i likhet med andre små nasjoners vil bli respektert og opprettholdt overensstemmende med Atlanterhavsdeklarasjonen.

Italia. Meldinger fra frontene i Italia sier at 8 arme nå er nådd og på et sted gått over elven Isona på flanken ved Adriaterhavet. Dagens allierte kommunique melder forøvrig om begrensede operasjoner på 8 armers front. På den vestlige front har 5 arme gått videre fram og har tatt flere høyder på Cepua-Roma veien.

Britiske destroyere har bombardert kystvoien nord for Pescara. Allierte fly har bombet Ancona og Benedetto, og har understøttet den allierte fremrykning. I går angrep tunge allierte bombefly to flyplasser i Grøkenland, ved Eloscus og Calamaki. Britiske fly fra Midtøsten har angrepet havnen på Leros og dokkene ved Salamis i Syd-Hellas.

Tyskerne sender store forsterkninger til Jugoslavia. Havnebyen Split er blitt bombet av de allierte.

Russland. I Dnjepri-buen har russerne skåret over en viktig jernbaneinngang nordvest for Snamenka. Dermed avskjæres tyskernes forbindelse direkte med troppene i Krivol Rog og Mikopol-området. Snamenka er nå omringet på tre kanter og står umiddelbart for fall. I øst står russerne bare 5 km fra byen, og frontrapporter melder at de har brutt gjennom de tyske forsvarslinjer nord og nordvest for byen og er gått over elven Ingules. I Kiev-fremrykkingen har tyskerne foretatt nye motangrep som alle er blitt slått tilbake. - I Hviterussland rykker russerne videre fremover mot Mogilev, Stobin og Rogatsjev. Flere tyske støttepunkter er inntatt. Nord for Pripetsjupene foregår en knipetangbevegelse mot byen Bobruisk, 150 km fra Gomei.

I det britiske underhus ble i dag rettet spørsmål til minister Attlee om general Smuts' tale har vært uttrykk for den britiske regjeringens mening, når han uttaler at en etter krigen bare kan regne med tre virkelige stormakter, nemlig USA, England og Russland, og ikke nevner Frankrike, og når han sier at England vil gå ut av krigen økonomisk mindre vel stillet. De tre stormakter vil være stormakten på hver sin måte, uttalte han, USA står seg best økonomisk, Russland er den solide koloss med uuttømmelige reserver, mens England vil gå ut av krigen med stor prestisje-vinning. - Til spørsmålet svarte minister Attlee at general Smuts' uttalelser stod fullstendig for hans regning, og at han også hadde gitt dette klart uttrykk i sin tale. Det var en helt uoffisiell uttalelse general Smuts kom med, han ga bare uttrykk for egne synsmåter og "tenkte høyt" som han selv uttrykte det.

Det fjerne Østen. På to-årsdagen for japanernes overfall på Pearl Harbour tilkjennegir USAs krigsdepartement at amerikanske fly fra hangarskip har rettet et voldsomt angrep mot de japanske stillinger på Marshalløyene. Amerikanske ubåter har senket 11 japanske skip i Stillehavet. - Det amerikanske marinedepartement opplyser at den amerikanske skipstonnasje nå er dobbelt så stor som den var før angrepet på Pearl Harbour.

I Danmark fortsetter sabotasjehandlingene, og det gis uttrykk for at de nå være særdeles godt organisert. - Over 9000 danskere er nå kommet vel over til Sverige. - Antallet av politiske flyktninger i Sverige er i siste måned østet fra 24.000 til 31.000.